
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

חלופות להליך הפלילי - 61937

תאריך עדכון אחרון 21-12-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: קרימינולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' טלי גל

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: tali.gal@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: רביעי 10:00-12:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

כאשר אדם מבצע עבירה הוא עומד בפני הליך פלילי המתבצע בבית המשפט, בו מתבררת אשמתו ונקבע העונש ההולם למעשיו. האמנם? בעשורים האחרונים הולכות ומתרבות החלופות להליך הפלילי הקלאסי, בעולם ובישראל, תופעה שיש המכנים "משפט פלילי מרובה דלתות". במהלך הקורס נכיר את הביקורות נגד ההליך הפלילי הרגיל, ונתוודע לדלתות שנפתחות בעבירות מסוימות או כלפי אוכלוסיות מסוימות: סגירת תיק בהסדר; בית משפט קהילתי ובתי משפט טיפוליים; בית משפט לסמים; צדק מאחה; וכן "ימי מוקד", המהווה "דלת ראשית" בה נסגרים מרבית התיקים הפליליים המגיעים לערכאות הנמוכות. נכיר את המחקרים שנעשו להערכת דלתות אלו, כולל המחקרים החדשים ביותר בישראל.

מטרות הקורס:

להכיר את השיח הביקורתי כלפי מערכת המשפט הפלילי הקיימת, ועל רקע זה את המגוון הרחב הקיים כיום של חלופות ותוספות להליך הפלילי ואת הידע המחקרי הקיים לגביהם.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיום הסמינר הסטודנטים והסטודנטיות:

- ירכשו נקודת מבט ביקורתית כלפי ההליך הפלילי ותוצאותיו
- יכירו את החלופות הקיימות, בישראל ובעולם, להליך הפלילי האדברסרי
- יכירו את המחקרים הקיימים לגבי חלופות אלו ויוכלו להבין, לנתח ולבקר ידע מחקרי זה

דרישות נוכחות (%) :

- נוכחות בהתאם לנסיבות (תהיה התחשבות במשרתי מילואים ואלו המתמודדים עם אתגרים מיוחדים)

שיטת ההוראה בקורס: סמינר

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. המשפט הפלילי הקלאסי והביקורות עליו: אפליה, חוסר יעילות, נפגעי עבירה, קהילה, ורווחה אישית
2. משפט מרובה דלתות: פלורליזם במשפט הפלילי במאה ה-21
3. תורת המשפט הטיפולי כמסגרת תאורטית
4. בתי משפט פותרי בעיות, בתי משפט לסמים, בתי משפט לעבירות מין, זנות
5. בתי משפט קהילתיים
6. צדק מאחה
7. הסדר מותנה, הסדרי טיעון וימי מוקד
8. הצגות הרפראטים (שלושה שיעורים)

חומר חובה לקריאה:

1. Clear & Frost, *The Punishment Imperative: The Rise and Failure of Mass Incarceration in America* (NYU Press, 2014): Chapter 2: The Contours of Mass incarceration.
2. Dancig-Rosenberg, H. & Gal, T. Guest Editors' Introduction: Multi-Door Criminal Justice, 22(4) *New Criminal Law Review* 347-358.
3. וקסלר, דייוויד, תורת המשפט הטיפול - סקירה, מחקרי משפט כו, התש"ע - 2010, עמ' 367-378.
4. ארנה רבינוביץ-עיני, "בתי משפט פותרי בעיות ובעיית האחריותיות: לקחים ממיסוד הליך הגישור", מחקרי משפט כו 2, 517 (תש"ע).
5. גל, ט., דנציג-רוזנברג, ה., ומנטוביץ', א. דו"ח מסכם: מחקר הערכה לבתי המשפט הקהילתיים (2023).
6. גל, טלי, "הפיתוח התאורטי של גישת הצדק המאחה - הקיים והחסר", בתוך א. ינאי וט. גל, מפגיעה לאיחוי: צדק מאחה ושיח מאחה בישראל. ירושלים, מאגנס 2016, עמ' 27-3.
7. דנציג-רוזנברג וגל, 'מהיר ועצבני': מחקר אמפירי על הליכי מוקד בבתי-משפט השלום בישראל (עומד להתפרסם במחקרי משפט, 2020).

חומר לקריאה נוספת:

1. Kent Roach, *Four Models of the Criminal Process*, 89(2) *J. Crim. L. & Criminology*, 671, (1999), 699-713
2. Parsons, Jim, and Bergin, Tiffany, "The Impact of Criminal Justice Involvement on Victims' Mental Health", 23 *Journal of Traumatic Stress* (2) 182-188 (2010).
3. Bibas, S., & Bierschbach, R. A., Integrating remorse and apology into criminal procedure. *Yale Law Journal*, 114, 85-148 (2004).
4. Christie, Neils, "Conflicts as Property", *British Journal of Criminology* 17, 1 - 15 (1977).
4. Gal, T. & Dancig-Rosenberg, H. Characterizing Multi-door Criminal Justice: A Comparative Analysis of Three Criminal Justice Mechanisms, 23 *New Criminal Law Review* (forthcoming, Jan. 2020).
5. Dancig-Rosenberg, H. & Gal, T. "Criminal Law Multitasking", 18 *LEWIS & CLARK LAW REVIEW* 893-933 (2015).
6. Wexler, D. B. (2014). New wine in new bottles: The need to sketch a therapeutic jurisprudence code of proposed criminal processes and practices. *Arizona Summit Law Review*, 7, 463-479.
7. Bruce J. Winick, "The Jurisprudence of Therapeutic Jurisprudence", 3(1) *Psychology, Public Policy and the Law* 184, 186 (1997).
8. Michael D. Jones, *Mainstreaming Therapeutic Jurisprudence into the Traditional Courts: Suggestions for Judges and Practitioners*, *Phoenix Law Review* 5, 753 - 776 (2012).
9. Bruce J. Winick, "Therapeutic Jurisprudence and Problem Solving Courts", 30 *Fordham Urban Law Journal* 1055 (2002).
10. Casey, Pamela M., and David B. Rottman. "Problem-solving courts: Models and trends." *Justice System Journal* 26(1) 35-56 (2005).

-
11. Hora, Peggy, Schma, William & Rosenthal, John, *Therapeutic Jurisprudence and the Drug Treatment Court Movement: Revolutionizing the Criminal Justice System's Response to Drug Abuse and Crime in America*, 74 *Notre Dame L. Rev.* 439 (1999).
 12. Cooper, Caroline S. "Drug courts: current issues and future perspectives." *Substance use & misuse* 38, no. 11-13 (2003): 1671-1711.
 13. גלעד נתן, בתי דין מיוחדים לענייני סמים – מסמך רקע, מרכז המחקר והמידע, הכנסת, 17 מאי 2006.
 14. Frazer, M. Somjen. "The impact of the community court model on defendant perceptions of fairness." New York: Center for Court Innovation. Retrieved on October 12 (2006): 2009.
 15. Gal, T. & Dancig-Rosenberg, H. *Characterizing Community Courts*, *Behavioral Sciences & the Law* 35(5-6), 523-539 (2017).
 16. Gal, T., & Dancig-Rosenberg, H. (2020). "I Am Starting to Believe in the Word 'Justice'": Lessons from an Ethnographic Study on Community Courts. *The American Journal of Comparative Law*, 68(2), 376-411.
 17. חוק סדר הדין הפלילי (בתי משפט קהילתיים) תשפ"א-2020.
 18. טלי גל והדר דנציג-רוזנברג, "צדק מאחה וצדק עונשי: שני פנים למשפט הפלילי", משפטים מג תשע"ג.
 19. Shannon M. Sliva, Elizabeth H. Porter-Merrill, & Pete Lee, *Fulfilling the Aspirations of Restorative Justice in the criminal system? The Case of Colorado*, 28 *KAN. J.L. & PUB. POL'Y* 456.
 20. Sherman, Lawrence W., Heather Strang, Evan Mayo-Wilson, Daniel J. Woods, and Barak Ariel. "Are restorative justice conferences effective in reducing repeat offending? Findings from a Campbell systematic review." *Journal of Quantitative Criminology* 31, no. 1 (2015): 1-24.
 21. Sasson, Erika (n.d.) *Red Hook Peacemaking Program: Program Guide for Court Referrals*.
 22. "הפעלת תיקון 66 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - "הסדר מותנה", הנחית היועץ המשפטי לממשלה, 4.3042.
 23. McGrath, Andrew. "The effect of diversion from court: a review of the evidence." *Psychiatry, Psychology and Law* 15(2) 317-339 (2008).
 24. Friday, Paul C., et al. "Referral and Selection Criteria in Deferred Prosecution - The Impact on the Criminal Justice System." *British Journal of Criminology*, vol. 21, no. 2, April 1981, p. 166-172.
 25. Wexler, D. B., & Jones, M. D. (2012). *Employing the Last Best Offer Approach in Criminal Settlement Conferences: The Therapeutic Application of an Arbitration Technique in Judicial Mediation*. *Phoenix L. Rev.*, 6, 843.
 26. Susan R. Klein, "Monitoring the Plea Process," *Duquesne Law Review* 51, no. 3 (Summer 2013): 559-594.
 27. King, Nancy J., and Ronald F. Wright. "The Invisible Revolution in Plea Bargaining: Managerial Judging and Judicial Participation in Negotiations." *Texas Law Review*, vol. 95, no. 2, December 2016, p. 325-398.
 28. Judy Cashmore and Rita Shackel, *Evaluation of the Child Sexual Offence Evidence Pilot: Final Outcome Evaluation Report* (2018).
 29. *New Zealand Evaluation of the Sexual Violence Court Pilot* (2019).
 30. Leon, Chrysanthi S., and Corey S. Shdaimah. "JUSTifying scrutiny: State power in

-
- prostitution diversion programs." *Journal of Poverty* 16, no. 3 (2012): 250-273.
31. Kendis, B. (2018). *Human Trafficking and Prostitution Courts: Problem Solving or Problematic*. *Case W. Res. L. Rev.*, 69, 805.
32. Teresa C. Kulig & Leah C. Butler (2019) *From "Whores" to "Victims": The Rise and Status of Sex Trafficking Courts, Victims & Offenders*, 14:3, 299-321.
33. הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים, דין וחשבון (נובמבר 2015).
34. טלי גל, שי צפריר ולליב אגוזי: מניעת תיוג או תפיסה ברשת? מחקר מלווה לשלב הפיילוט של 'הסדר מותנה'. בתוך שיקום עוברי חוק: תיאוריה ויישום (אתי אלישע, ענת זליג, אורי תימור עורכים), עמ' 143-170, רסלינג 2022.
35. דו"ח הוועדה הבינמשרדית לבחינת הטיפול בנפגעי עבירות מין בהליך הפלילי, 2019.

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 80 %
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה / סמינר / פרוסמינר / הצעת מחקר 20 %

מידע נוסף / הערות: